

המטרה: להשאיר את המלחמה פתוחה ולהפחית את מחירי העיסקה

written by מאיר בן שבת | 10.07.2025

ראש הממשלה בנימין נתניהו עדיין שוהה בביקורו בווינגטון בעת כתיבת שורות אלה. אם לא יקרה משהו מיוחד, הביקור יסתכם [?] לפחות בצדדיו הגלויים [?] בהכרזות על התקדמות לקראת עסקה מוגבלת להפסקת אש ולשחרור חטופים, בחגיגת הניצחון המשותף על איראן, בהצהרות על המחויבות למימוש חזון הנורמליזציה, בחתימה על מזכר הבנות חשוב לשיתוף פעולה בין ישראל לארה"ב בתחום האנרגיה והבינה המלאכותית, וכן בסדרת מחוות המבטאות את הידוק היחסים המיוחדים בין המנהיגים ובין המדינות.

למען הסר ספק, כל אחד מההישגים האלה הוא יעד ראוי בפני עצמו. לא מעט מנהיגים בעולם מוכנים לשלם מחירים לא פשוטים כדי לקיים שיחה טלפונית סתמית או להצטלם בלחיצת יד עם הנשיא דונלד טראמפ. על אחת כמה וכמה נכונים הדברים כשמדובר בביקור שמתקיים לאחר שותפות חסרת תקדים של שתי המדינות ב"מלחמת 12 הימים" נגד איראן. אך עדיין יש מקום לתהות על הפער בין הציפיות הגבוהות לקראת הביקור לבין תוצאותיו הקונקרטיות הידועות.

ראשית, נכון לומר שלא הכול ידוע. מעטה החשאיות העוטף את הפעילות בנושאים שעומדים על הפרק כבר הוכיח את יעילותו לקראת ההתקפה על איראן, וגם הרבה לפני כן בימי הדיונים לקראת "הסכמי אברהם". יש להניח שחלק לא מבוטל מהסיכומים בפגישות נותר בראשיהם של שותפים מעטים.

שנית, אפשר להניח כי סוגיית איראן תפסה מקום לא קטן בשיח בין המנהיגים [?] החל מהדיונים על ההיערכות הנדרשת מול התרחישים השונים, וכלה בהצבת קווי מתאר להסכם אפשרי עם איראן, בהנחה שזו עדיין האפשרות המועדפת על הנשיא טראמפ לפתרון הבעיה. רמזים לפעלתנות המדינית האמריקנית בעניין זה אפשר למצוא בהצהרתו של שר החוץ הבריטי דיוויד לאמי, שאיים ב"עיצומים דרמטיים" ואף בהפעלת מנגנון העיצומים ("סנאפבק") נגד איראן בקרוב אם לא תסיים את אי-הוודאות סביב תוכנית הגרעין שלה ותאפשר את חזרת פקחי סבא"א למדינה. הודעה דומה מטעם משרד החוץ הצרפתי מחזקת את הרושם הזה.

נקודה שלישית קשורה לבשלות התוכניות המדיניות. אפשר להניח כי מהלכים כמו אלה שנרקמים עם סוריה נמצאים בשלב מתקדם, אך עדיין דורשים זמן הבשלה. לקחי העבר מלמדים עד כמה חיוני המרכיב הזה. בתהלים נאמר "אשר פרו ייתן בעיתו": בעיתו, הכוונה היא לא לפני כן, שכן אז הפרי הוא בוסר; וגם לא אחרי כן, שמא הפרי יירקב.

הסיבה הרביעית, שהיא כנראה הפיל שבחדר, היא סוגיית עזה. הנשיא האמריקני חזר והזכיר את שאיפתו לסיים מלחמות ולקדם הסכמי שלום. יש להניח כי הוא וצוותו היו שמחים להיפטר

מ"הבעיה העזתית" ולפנות את כל מרצם להסכמים שיטביעו חותם עמוק והיסטורי על האזור, ואף ישפיעו על הסדר העולמי החדש. אלא שטרמפ מבין היטב את המשמעויות של סיום המלחמה כשחמאס עדיין עומד על רגליו. טראמפ יודע כי המלחמה איננה מתנהלת רק נגד חמאס העזתי, אלא היא מכוונת נגד כל מה שהוא מייצג בעולם המוסלמי.

עמידתו האיתנה של חמאס תספק השראה לגורמי האסלאם הקיצוני באשר הם, כפי שפעילותו של דאעש בשעתו סיפקה השראה דומה. סיום הלחימה כשחמאס עדיין מתפקד יהווה איום לא רק על ישראל. חרף ההצהרות שמשמיעות מדינות שכנות, ההשלכות של תרחיש כזה על המצב הפנימי אצלן לא יהיו חיוביות.

ההצהרות השבוע בווינגטון, שלפיהן בסיום המלחמה חמאס לא ישלוט ברצועה, הן חשובות, אך מחייבות שתי הבהרות:

הראשונה היא שהמאבק לא מסתכם בהפלת שלטון חמאס. היעד החשוב יותר הוא פירוז מוחלט של עזה מיכולות צבאיות ומכל מה שיוכל לאיים על ישראל לאורך זמן.

השנייה: אין לתת יד לדגם שלטוני שיאפשר לחמאס להסתתר מאחוריו ולפעול בחסותו. היינו כבר בסרט הזה בזירה הלבנונית, הלקחים משם עדיין צרובים בנו.

בינתיים, כאשר בווינגטון ובדוחה נעים לכיוון עסקה שתוביל לשחרור חלק מהחטופים ולהפסקת אש, צריך בעיקר להבטיח שמחיריה ² בכל הקשור להתאוששות חמאס ולהתארגנותו להמשך הלחימה ³ יהיו נמוכים ככל האפשר.

כמו כן, יש לגבות את העמדה כי המלחמה תסתיים רק כשכל מטרותיה יושגו. בחזונו להגירה מרצון של תושבי עזה הוכיח הנשיא טראמפ כי הוא לא מחויב לפרדיגמות קודמות שנכשלו פעם אחר פעם. מימוש חזון זה הוא המהלך המתבקש במקביל או לאחר השגת המטרות המוצדקות שישראל קבעה למלחמה בעזה. רק אחר כך ניתן יהיה להגיע לשלום.

התפרסם במקור ראשון, בתאריך 11.07.2025.